

Kasutatud tuumkütus ja radioaktiivsed jäätmed *

Euroopa Parlamendi 23. juuni 2011. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohta (KOM(2010)0618 – C7-0387/2010 – 2010/0306(NLE))

(Konsulteerimine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2010)0618);
 - võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 31 ja 32, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C7-0387/2010);
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55;
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni raportit ja tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni arvamusi (A7-0214/2011),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. palub komisjonil ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2 ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a;
 3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;
 5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Asutamislepingu artikli 2 punktis b nähakse ette ühtsete ohutusnormide kehtestamine töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks.

Muudatusettepanek

(1) **Euroopa Aatomienergiaühenduse** asutamislepingu artikli 2 punktis b nähakse ette ühtsete ohutusnormide kehtestamine töötajate ja kogu elanikkonna tervise

kaitseks.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Asutamislepingu artiklis 30 on sätestatud, et kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek

(2) ***Euroopa Aatomienergiaühenduse*** asutamislepingu artiklis 30 on sätestatud, et kehtestatakse põhistandardid töötajate ja kogu elanikkonna tervise kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Asutamislepingu artikli 37 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile üldandmed radioaktiivsete jäätmete lõppladustamise kavade kohta.

Muudatusettepanek

(3) ***Euroopa Aatomienergiaühenduse*** asutamislepingu artikli 37 kohaselt peavad liikmesriigid esitama komisjonile üldandmed radioaktiivsete jäätmete lõppladustamise kavade kohta.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiviga 89/391/EMÜ¹ nähakse ette töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamine.

¹ EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek

(4) Nõukogu 13. mai 1996. aasta ***direktiivi nr 96/29/Euratom (millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest)***²² kohaldatakse igasugusele tegevusele, mille puhul esineb kas kunstlikust allikast või sellisest looduslikust kiirgusallikast pärit radioaktiivse kiirguse oht, kus looduslikke radionukliide töödeldakse või on töödeldud nende radioaktiivsus-, lõhestuvus- või muundamiseks sobivate omaduste tõttu. See hõlmab samuti sellisest tegevusest pärit materjalide lubatud heidet. Kõnealuse direktiivi sätteid on täiendatud *teiste*, spetsiifilisemate õigusaktidega.

²² EÜT L 159, 29.6.1996, lk 1.

Muudatusettepanek

(4) Nõukogu 13. mai 1996. aasta ***direktiiviga*** 96/29/Euratom²² sätestatakse põhilised ohutusnormid. ***Seda direktiivi*** kohaldatakse igasugusele tegevusele, mille puhul esineb kas kunstlikust allikast või sellisest looduslikust kiirgusallikast pärit radioaktiivse kiirguse oht, kus looduslikke radionukliide töödeldakse või on töödeldud nende radioaktiivsus-, lõhestuvus- või muundamiseks sobivate omaduste tõttu. See hõlmab samuti sellisest tegevusest pärit materjalide lubatud heidet. Kõnealuse direktiivi sätteid on täiendatud spetsiifilisemate õigusaktidega.

²² Nõukogu 13. mai 1996. aasta direktiiv 96/29/Euratom, millega sätestatakse põhilised ohutusnormid töötajate ja muu elanikkonna tervise kaitsmiseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest (EÜT L 159, 29.6.1996, lk 1).

Muudatusettepanek 131

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 4a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4a) Kuna ei Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamisleping ega Euroopa Liidu toimimise leping ei näe parlamendile seoses tuumaküsimustega ette kaasotsustamisvolitusi, on oluline, et tuuma valdkonna tulevaste õigusaktide jaoks leita uus õiguslik alus.

Muudatusettepanek 6

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 15a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15a) Kolmes endises ELi kandidaatriigis – Leedus, Slovakkias ja Bulgaarias – käitati vanu, Nõukogude Liidu ajal projekteeritud tuumaelektrijaamasid, mida ei olnud majanduslikult võimalik selliselt ajakohastada, et need oleksid vastanud ELi ohutusnormidele. Seetõttu need tuumaelektrijaamad suleti ja seejärel dekomisjoneeriti.

Muudatusettepanek 7

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 15b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15b) Kõnealuse kolme liikmesriigi tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimine tekitas neile suure rahalise ja majandusliku kulu, mida need liikmesriigid ei suutnud täies ulatuses kanda, ja seetõttu andis liit neile rahalisi vahendeid, mille eesmärk oli katta osa dekomisjoneerimise ja jäätmeprojektide kuludest ning korvata majanduslike tagajärgede kulud.

Muudatusettepanek 8

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 18**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(18) IAEA ajakohastas 2006. aastal kõiki oma standardeid ja avaldas ohutuse aluspõhimõtted³⁷; **neid töid toetasid** Euratom, OECD/NEA ja muud rahvusvahelised organisatsioonid. Nagu toetavad organisatsioonid ühiselt teatasid, hõlbustab ohutuse aluspõhimõtete kohaldamine rahvusvaheliste

(18) IAEA ajakohastas 2006. aastal kõiki oma standardeid ja avaldas ohutuse aluspõhimõtted³⁷, **mille töötasid üheskoos välja** Euratom, OECD/NEA ja muud rahvusvahelised organisatsioonid. Nagu toetavad organisatsioonid ühiselt teatasid, hõlbustab ohutuse aluspõhimõtete kohaldamine rahvusvaheliste

ohutusnormide kohaldamist ja aitab saavutada rohkem kooskõla eri riikide eeskirjade vahel. Seepärast on soovitatav, et kõik riigid võtaksid need põhimõtted omaks ja levitaksid neid. Põhimõtted on siduvad IAEA jaoks tema töös ja liikmesriikide jaoks IAEA abil teostatavatel töödel. Riigid või toetavad organisatsioonid võivad oma äranägemisel need põhimõtted vastu võtta kohaldamiseks oma tegevuses.

ohutusnormide kohaldamist ja aitab saavutada rohkem kooskõla eri riikide eeskirjade vahel. Seepärast on soovitatav, et kõik riigid võtaksid need põhimõtted omaks ja levitaksid neid. Põhimõtted on siduvad IAEA jaoks tema töös ja liikmesriikide jaoks IAEA abil teostatavatel töödel. Riigid või toetavad organisatsioonid võivad oma äranägemisel need põhimõtted vastu võtta kohaldamiseks oma tegevuses.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19a) Keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise 25. juuni 1998. aasta konventsiooniga (Århusi konventsioon) antakse üldsusele õigused ja kehtestatakse konventsiooni osalistele ja riigiasutustele kohustused seoses keskkonnainfo kättesaadavusega, üldsuse osalemisega keskkonnaasjade, sealhulgas tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise üle otsustamises ning neis asjus kohtu poole pöördumisega.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19b) Rahvusvaheline Tööorganisatsioon on võtnud vastu kiirguskaitse konventsiooni¹ ja soovitus², mida kohaldatakse kõigi selliste tegevuste suhtes, mille käigus töötajad puutuvad kokku ioniseeriva kiirgusega, ja milles nõutakse asjakohaste meetmete võtmist töötajate tõi huse kaitse tagamiseks

praeguste teadmiste alusel.

¹ C115 – Konventsioon töötajate kaitsmise kohta ioniseeriva kiirguse eest, vastu võetud 22. juunil 1960. aastal.

² R114 – Soovitus töötajate kaitsmise kohta ioniseeriva kiirguse eest, vastu võetud 22. juunil 1960. aastal.

Muudatusettepanek 11

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 22a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22a) Euroopa Parlament on ühtlasi sedastanud, et kõigil tuumaenergiaettevõtetel igas liikmesriigis peaks olema piisavalt rahalisi vahendeid katmaks kõiki dekomisjoneerimisega, kaasa arvatud jäätmete käitlemisega seotud kulusid, et toetada „saastaja maksab” põhimõtet ning vältida riigiabi kasutamist, ja on kutsunud komisjoni üles määrama täpselt kindlaks igas liikmesriigis dekomisjoneerimiseks ettenähtud rahaliste vahendite kasutuseesmärgid, võttes seejuures arvesse nii demonteerimist kui ka selle käigus tekkivate radioaktiivsete jäätmete käitlemist, konditsioneerimist ja lõpladustamist¹.

¹ Euroopa Parlamendi 16. novembri 2005. aasta resolutsioon tuumaelektrijaamade demonteerimiseks mõeldud rahaliste vahendite kasutamise kohta (ELT C 280 E, 18.11.2006, lk 117).

Muudatusettepanek 12

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23) *ELis* ja kogu maailmas **tunnustatakse** üha enam **vajadust kasutada tuumaenergiat vastutustundlikult ning tagada eelkõige tuumaohutus ja -julgeolek**. Sellega seoses **tuleb** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **küsimust käsitleda nii, et** tagada **tuumaenergia** ohutu, *optimeeritud* ja jätkusuutlik **kasutamine**.

(23) *Liidus* ja kogu maailmas **mõistetakse** – eriti pärast hiljuti Jaapanis toimunud tõsist tuumaõnnetust – üha enam, **et tuumaohutuse ja -julgeoleku eeskirju tuleb karmistada**. Sellega seoses **on** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **puhul ülioluline** tagada ohutu, *optimaalne* ja säästlik **ladustamine ja/või lõppladustamine**.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 23a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(23a) Sellega seoses on oluline rõhutada, et suur osa kasutatud tuumkütusest on taaskasutatav. Seetõttu tuleks lõppjäätmete lõppladustamise kõrval võtta arvesse ka kasutatud tuumkütuse ringlussevõttu.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25) Tuumareaktorite töö käigus tekib ka kasutatud tuumkütust. Iga liikmesriik võib ise määratleda oma tuumkütusetsükli poliitika ja lugeda kasutatud tuumkütust ümbertöötamisele kuuluvaks väärtuslikuks tooraineks või kõrvaldamisele kuuluvateks jäätmeteks. Milline ka ei oleks tema valik, on vaja kaaluda, kuidas *kõrvaldada* ümbertöötamisel eraldatud või jäätmeteks klassifitseeritud kasutatud tuumkütuse kõrge radioaktiivsusega jäätmeid.

(25) Tuumareaktorite töö käigus tekib ka kasutatud tuumkütust. Iga liikmesriik võib ise määratleda oma tuumkütusetsükli poliitika ja lugeda kasutatud tuumkütust ümbertöötamisele **ning ringlussevõtmisele** kuuluvaks väärtuslikuks tooraineks või kõrvaldamisele kuuluvateks jäätmeteks. Milline ka ei oleks tema valik, on vaja kaaluda, kuidas *lõppladustada* ümbertöötamisel eraldatud või jäätmeteks klassifitseeritud kasutatud tuumkütuse kõrge radioaktiivsusega jäätmeid.

Muudatusettepanek 115

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 25a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(25a) Basseinides hoitav kasutatud tuumkütus on keskkonnas täiendav võimalik radioaktiivsuse allikas, eriti kui jahutusbasseinid on katmata.

Muudatusettepanek 132

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(27) Radioaktiivseid jäätmeid, kaasa arvatud jäätmeteks loetud kasutatud **tuumkütust on vaja** koguda ja eraldada need inimestest ja elukeskkonnast pikaks ajaks. Jäätmete konkreetsete omaduste (radionukliidide sisalduse) tõttu on vaja meetmeid, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda ioniseeriva kiirgusega seotud ohtude eest, ning käitlemise lõpus on vaja jäätmed lõppladustada sobivatesse mahutitesse. Radioaktiivsete jäätmete ladustamine, sealhulgas pikaajaline ladustamine, on ajutine lahendus, **mitte kõrvaldamise alternatiiv.**

(27) Radioaktiivsed jäätmed, kaasa arvatud jäätmeteks loetud kasutatud **tuumkütus, tuleb nõuetele vastavalt ladustamiseks sobivale kujule viia, kokku** koguda ja eraldada need inimestest ja elukeskkonnast pikaks ajaks. Jäätmete konkreetsete omaduste (radionukliidide sisalduse) tõttu on vaja meetmeid, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda ioniseeriva kiirgusega seotud ohtude eest, ning käitlemise lõpus on vaja jäätmed lõppladustada sobivatesse mahutitesse, **tagades pöörduvuse põhimõttel põhineva väljavõtmise võimaluse.** Radioaktiivsete jäätmete ladustamine, sealhulgas pikaajaline ladustamine, on ajutine lahendus.

Muudatusettepanek 133

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 27a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(27a) Radioaktiivsete jäätmete ladustamise ohud ilmnesid Fukushima

õnnetuse ajal ning samasugused õnnetused võivad toimuda olemasolevates või tulevastes tuumarajatistes Euroopa Liidu territooriumil ja liidu naaberriikides, mida iseloomustab kõrge maavärina ja tsunamioht, näiteks Akkuyu Türgis. Liit peaks võtma kõik asjakohased meetmed, et hoida ära radioaktiivsete jäätmete ladustamine sellistes piirkondades.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

(28) Riigi radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeemiga tuleks sellist korraldust toetada sel viisil, et skeemis võetakse täielikult arvesse radioaktiivsete jäätmete konkreetset liigid ja nende omadused. Täpsed kriteeriumid, mille alusel jäätmetele omistatakse teatav jäätmeklass, sõltuvad iga liikmesriigi konkreetsest, jäätmete laadiga seotud olukorrast ning olemasolevatest või kavandatavatest lõppladustamise võimalustest.

Muudatusettepanek

(28) Riigi radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeemiga tuleks sellist korraldust toetada sel viisil, et skeemis võetakse täielikult arvesse radioaktiivsete jäätmete konkreetset liigid ja nende omadused. Täpsed kriteeriumid, mille alusel jäätmetele omistatakse teatav jäätmeklass, sõltuvad iga liikmesriigi konkreetsest, jäätmete laadiga seotud olukorrast ning olemasolevatest või kavandatavatest lõppladustamise võimalustest. ***Liikmesriikide vahelise suhtlemise ja teabevahetuse hõlbustamiseks ning läbipaistvuse tagamiseks tuleks riiklikus programmis üksikasjalikult kirjeldada klassifitseerimiskeemi.***

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) ***Tüüpiline kõrvaldamispõhimõte*** lühiealiste ja keskmise radioaktiivsusega jäätmete ***puhul on kõrvaldamine*** maapinna

Muudatusettepanek

(29) Lühiealiste *madala* ja keskmise radioaktiivsusega jäätmete ***lõppladustamiseks kasutatakse eri***

lähedal *asuvatesse mahutitesse*. Pärast 30 aastat uurimistööd on *tehnilisel tasemel laialdaselt omaks võetud*, et *nii* kõrge radioaktiivsusega jäätmete käitlemise *kui ka jäätmeteks loetud kasutatud tuumkütuse käitlemise* lõppetapina on geoloogiline lõppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides *ohutuim ja jätkusuutlikem valik*. Seega tuleks edendada *liikumist kõrvaldamise rakendamise poole*.

lahendusi, nt lõppladustamist maapinna lähedal (*lõppladustamine ehitistes, matmine maapinna lähedale või maapinnast mõnekümne meetri sügavusele*) ja lõppladustamist *nüüdisaegsetes 70–100 m sügavusel maa all asuvates geoloogilistes hoidlates*. *Peaaegu kõik pikaajalised madala ja keskmise radioaktiivsusega jäätmed ladustatakse*. Pärast 30 aastat uurimistööd on *teaduslikult tõestatud*, et kõrge radioaktiivsusega jäätmete käitlemise lõppetapina on geoloogiline lõppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides *teostatav, ning see võiks olla ohutu ja ökonoomne lahendus*. *Radioaktiivsete jäätmete geoloogilise lõppladustamise tehnoloogiaplatvormi (IGD-TP) raames toimuvad tegevused võivad hõlbustada asjaomaste ekspertteadmiste ja tehnoloogia kättesaadavust*. Uuritakse ka muid võimalusi, nagu ladustamine maapinnal või maapinna lähedal asuvates kõrgtehnoloogilistes ladustamisrajatistes, kuivas kivimis või lõppladustamine sügavates (3000–5000 meetri sügavustes) puuraukudes, sh reversiivse ladustamise ja väljavõtmise võimalust. Seega tuleks edendada *kõiki lahendusi puudutavat teadustegevust*.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 29a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(29a) Teadusuuringute puhul, mis käsitlevad radioaktiivsete jäätmete lõppladustamist transmutatsiooni või jäätmete radioaktiivsuse ja poolestusaja vähendamise muude viiside teel, tuleks kaaluda ka radioaktiivsete jäätmete pikas perspektiivis reversiivset ladustamist sügavates geoloogilistes kihtides.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek

(30) Kuigi iga liikmesriik vastutab ise oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise poliitika eest, peaks see poliitika olema kooskõlas IAEA kehtestatud asjakohaste ohutuse aluspõhimõtetega. Iga liikmesriigi moraalne kohus on vältida olemasolevate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete, samuti olemasolevate tuumakäitiste dekomisjoneerimisega seotud koormuse põhjendamatut seadmist tulevastele põlvkondadele.

Muudatusettepanek

(30) Kuigi iga liikmesriik vastutab ise oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise poliitika eest, peaks see poliitika olema **mitte ainult** kooskõlas IAEA kehtestatud asjakohaste ohutuse aluspõhimõtetega, **vaid sellega tuleb kehtestada ka kõrgeimad ohutusnormid, mille puhul on arvestatud reguleerimis- ja operatiivtasandi nüüdisaegseid tavasid ja parimat võimalikku tehnoloogiat.** Iga liikmesriigi moraalne kohus on vältida **varasemate ja** olemasolevate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete, samuti olemasolevate tuumakäitiste dekomisjoneerimisega seotud koormuse põhjendamatut seadmist tulevastele põlvkondadele. **Liikmesriigid peaksid seega kehtestama dekomisjoneerimispoliitika, mis tagaks, et rajatiste demonteerimine toimub ohutuimal viisil võimalikult kiiresti pärast nende sulgemist.**

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Põhjendus 31

Komisjoni ettepanek

(31) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundliku käitlemise jaoks peaks iga liikmesriik kehtestama riikliku raamistiku, millega tagatakse poliitilised kohustused ja tehtud otsuste järk-järguline rakendamine vajalike õigusaktide, reguleerimisega ja organiseerimisega, samuti vastutuse selge jaotus.

Muudatusettepanek

(31) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundliku käitlemise jaoks peaks iga liikmesriik kehtestama riikliku raamistiku, millega tagatakse poliitilised kohustused ja tehtud otsuste järkjärguline rakendamine **(vastavalt Århusi konventsioonile)** vajalike õigusaktide, reguleerimisega ja organiseerimisega, samuti vastutuse selge jaotus.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 32a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(32a) Liikmesriigid peaksid tagama, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ja ladustamiseks eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 32b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(32b) Energiaprojektidele, kaasa arvatud võimalikele tulevastele dekomisjoneerimise ja jäätmekäitlusprojektidele tuleb eraldada lisavahendeid.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(33) Tuleks kehtestada riiklik programm, millega tagatakse poliitiliste otsuste muutmine selgeteks säteteks selle kohta, kuidas õigeaegselt rakendada kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõik etapid nende tekkimisest kuni lõppladustamiseni. See peaks hõlmama kogu tegevust, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete käsitlemise, eeltötluse, töötamise, ladustamiseks sobivale kujule viimise, ladustamise ja lõppladustamisega. Osutatud riiklik programm võib olla viitedokument või dokumentide pakett.

(33) Tuleks kehtestada riiklik programm, millega tagatakse poliitiliste otsuste muutmine selgeteks säteteks selle kohta, kuidas õigeaegselt rakendada kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõik etapid nende tekkimisest kuni lõppladustamiseni. See peaks hõlmama kogu tegevust, mis on seotud radioaktiivsete jäätmete **ja kasutatud tuumkütuse** käsitlemise, eeltötluse, töötamise, ladustamiseks sobivale kujule viimise, ladustamise ja lõppladustamisega, **ning peaks olema kooskõlas Arhusi konventsioonis sätestatud põhimõtetega.** Osutatud riiklik programm võib olla viitedokument või dokumentide pakett.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 34a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(34a) Kõiki töötajaid tuleb kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete kogu käitlemisahela jooksul töötajate tegevusest või staatusest olenemata kaitsta ja töötajad peavad olema hõlmatud tervishoiu- ja ohutusalaste õigusaktidega, ning iga kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise vahendi puhul tuleb arvestada pikaajalist mõju töötajate tervisele ja ohutusele. Töötervishoiu ja tööohutuse alaseid liidu ja liikmesriikide õigusakte kohaldatakse ka töötajate suhtes, kes on seotud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega, ning selliste õigusaktide eiramist tuleb viivitamatult ja karmilt karistada.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 35

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(35) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *ohutu* käitlemise puhul on oluline läbipaistvus. Selle tagamiseks on vaja **nõuda avalikkuse tõhusat teavitamist ja kõikide** huvitatud **sidusrühmade osalemist otsustamisprotsessis.**

(35) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise puhul on oluline läbipaistvus **ning ka see, et üldsusel oleks usaldus hoidlate ohutuspõhimõtete ja jäätmekäitlusprogrammide vastu.** Selle tagamiseks on vaja **avalikkust tõhusalt teavitada ja kaasata kõik** huvitatud **sidusrühmad, kohalikud ja piirkondlikud ametiasutused ning üldsus otsuste tegemisse.**

Muudatusettepanek 27

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 36**

Komisjoni ettepanek

(36) Liikmesriikidevaheline ja rahvusvaheline koostöö võib hõlbustada ja kiirendada otsuste tegemist, kuna see võimaldab juurdepääsu ekspertteadmistele *ja* tehnoloogiale.

Muudatusettepanek

(36) Liikmesriikidevaheline ja rahvusvaheline koostöö võib hõlbustada ja kiirendada otsuste tegemist, kuna see võimaldab juurdepääsu **kõrgetasemelistele** ekspertteadmistele, tehnoloogiale *ja parimatele tavadele*.

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 37**

Komisjoni ettepanek

(37) *Mõni liikmesriik arvab*, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise, sealhulgas **lõppladustamise võimaluste** ühine kasutamine **võib olla kasulik lahendus**, kui *see põhineb asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud lepingul*.

Muudatusettepanek

(37) *Mõned liikmesriigid arvavad*, et **ohutu ja kulutõhus lahendus võiks olla** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise, sealhulgas **lõppladustamisrajatiste** ühine kasutamine, kui **vastavad riigid on selleks lepingu sõlminud**. *Seejuures ei tohi kahjustada uurimisreaktoritest pärinevat kasutatud tuumkütust puudutavaid erikokkuleppeid, eelkõige varem sõlmitud kokkuleppeid. Käesolevas direktiivis tuleks nõuetekohaselt kindlaks määrata vajalikud tingimused, mis tuleks enne selliste ühisprojektide algatamist täita.*

Muudatusettepanek 29

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 39**

Komisjoni ettepanek

(39) Ohutustoimik ja ohutaset arvestav lähenemisviis peaksid olema aluseks selliste otsuste tegemisel, mis on seotud lõppladustamisrajatise väljaarendamise, kasutamise ja sulgemisega, ning peaksid võimaldama kindlaks teha ebaselged valdkonnad, millele tuleks koondada

Muudatusettepanek

(39) Ohutustoimik ja ohutaset arvestav lähenemisviis peaksid olema aluseks selliste otsuste tegemisel, mis on seotud lõppladustamisrajatise väljaarendamise, kasutamise ja sulgemisega, ning peaksid võimaldama kindlaks teha ebaselged valdkonnad, millele tuleks koondada

tähelepanu, et veel paremini mõista lõppladustamissüsteemi, sealhulgas looduslike (geoloogiliste) ja tehniliste tõkete aspekte, mis mõjutavad ohutust, ning selliste tegurite eeldatavat muutumist ajas. Ohutustoimikus peaksid olema esitatud ohutushindamise tulemused ja teave ohutuse hindamise ja selle juures kasutatud eelduste kindluse ja usaldatavuse kohta. Seepärast **tuleks selles esitada argumendid ja tõendid**, mis tõendavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise koha või tegevuse ohutust.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 40

Komisjoni ettepanek

(40) Kuigi käesolevas direktiivis tunnistatakse, et riiklikus raamistikus tuleks arvesse võtta kõik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmetega seotud ohud, ei hõlma käesolev direktiiv **muid ohtusid** peale radioaktiivsusega seotud ohtude; muude ohtude puhul tuleb juhinduda Euroopa Liidu toimimise lepingust.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 41

Komisjoni ettepanek

(41) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud pädevuse ja oskuste säilitamiseks ja edasiarendamiseks, mis on ohutuse kõrge taseme tagamisel oluline, tuleks ühendada töökogemustest õppimine, teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine ning kõigi osaliste tehniline koostöö.

tähelepanu, et veel paremini mõista lõppladustamissüsteemi, sealhulgas looduslike (geoloogiliste) ja tehniliste tõkete aspekte, mis mõjutavad ohutust, ning selliste tegurite eeldatavat muutumist ajas. Ohutustoimikus peaksid olema esitatud ohutushindamise tulemused ja teave ohutuse hindamise ja selle juures kasutatud eelduste kindluse ja usaldatavuse kohta. Seepärast **peaks ohutuse tõendamine põhinema argumentidel ja tõenditel**, mis tõendavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise koha või tegevuse ohutust.

Muudatusettepanek

(40) Kuigi käesolevas direktiivis tunnistatakse, et riiklikus raamistikus tuleks arvesse võtta kõik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmetega seotud ohud, ei hõlma käesolev direktiiv peale radioaktiivsusega seotud ohtude **muid ohtusid, millel ei ole radioaktiivset mõju**; muude ohtude puhul tuleb juhinduda Euroopa Liidu toimimise lepingust.

Muudatusettepanek

(41) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud pädevuse ja oskuste säilitamiseks ja edasiarendamiseks, mis on **tervise- ja keskkonnakaitse**, ohutuse ja läbipaistvuse kõrge taseme tagamisel oluline, tuleks ühendada töökogemustest õppimine, teadusuuringud ja tehnoloogia arendamine

ning kõigi osaliste tehniline koostöö.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 42a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(42a) Sellega seoses võib tuumaohutust reguleerivate asutuste Euroopa tööühm (ENSREG) anda olulise panuse käesoleva direktiivi ühetaolise rakendamise tagamiseks, lihtsustades seega konsulteerimist, heade tavade vahetamist ja riiklike reguleerivate asutuste koostööd.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 42b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(42b) Käesolev direktiiv võiks olla kasulik vahend, mida võtta arvesse, kui kontrollitakse, kas projektid, mida rahastatakse liidu vahenditest kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiskohtade või nendega seotud tegevuste jaoks ettenähtud Euratomi rahalise või tehnilise toetuse raames, hõlmavad vajalikke meetmeid kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise tagamiseks.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Direktiiviga tagatakse, et liikmesriigid kehtestaksid kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemise asjakohase riikliku korra töötajate ja muu**

(2) Käesoleva direktiiviga tagatakse, et liikmesriigid kehtestavad **asjakohase riikliku korra, kindlustamaks** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete

elanikkonna kaitseks ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

käitlemisel kõrgeim ohutuse tase eesmärgiga kaitsta töötajaid, muud elanikkonda ja looduskeskkonda ioniseerivast kiirgusest tulenevate ohtude eest.

Muudatusettepanek 35

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

(3) Direktiiviga *toetatakse ja edendatakse* üldsuse *teavitamist* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *käitlemisest ning kaasamist kõnealuse küsimuse lahendamisse*.

Muudatusettepanek

(3) Käesoleva direktiiviga *tagatakse üldsusele vajalik teave ja* üldsuse *kaasatus seoses* kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete *käitlemisega*.

Muudatusettepanek 36

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 1 – lõige 4a (uus)**

Komisjoni ettepanek

(4a) Käesolevas direktiivis on liikmesriikidele esitatud *miinimumnõuded, kuid liikmesriigid võivad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise suhtes kehtestada rangemad nõuded*.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 37

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

(1) Käesolevat direktiivi *kohaldatakse*:

Muudatusettepanek

(1) *Ilma et see piiraks direktiivi 2009/71/Euratom kohaldamist, kohaldatakse* käesolevat direktiivi:

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) tsiviilotstarbeliste või tsiviilotstarbel kasutatavate tuumareaktorite töö tagajärjel tekkinud kasutatud tuumkütuse käitlemise kõikidele etappidele;

Muudatusettepanek

(a) tsiviilotstarbeliste või **liidu territooriumil** tsiviilotstarbel kasutatavate tuumareaktorite töö tagajärjel tekkinud kasutatud tuumkütuse käitlemise kõikidele etappidele, **sh sõjalise julgeoleku programmide käigus tekkinud kasutatud tuumkütusele, juhul kui sellise kasutatud tuumkütuse alaline üleandmine ja käitlemine toimub üksnes tsiviilotstarbel;**

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) tsiviilotstarbelise või tsiviilotstarbel toimunud tegevuse käigus tekkinud radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõikidele etappidele, jäätmete tekkimisest kuni lõpladustamiseni.

Muudatusettepanek

(b) tsiviilotstarbelise või tsiviilotstarbel toimunud tegevuse käigus **liidu territooriumil** tekkinud radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõikidele etappidele, jäätmete tekkimisest kuni lõpladustamiseni **(kaasa arvatud).**

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) „lubatud heide” – reguleeritud tuumarajatises tavapärase tegevuse või reguleeritud tegevuse käigus tekkinud gaasilise või vedela radioaktiivse materjali kavandatud ja kontrollitud keskkonda heitmine pädeva reguleeriva asutuse lubatud piirides ning kooskõlas direktiivis 96/29/Euratom sätestatud põhimõtete ja piirangutega;

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 3

Komisjoni ettepanek

(3) „lõppladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete paigutamine lubatud rajatisse, **ilma kavatsuseta seda sealt välja võtta**;

Muudatusettepanek

(3) „lõppladustamine” – kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete **potentsiaalselt lõplik** paigutamine lubatud rajatisse, **võttes nõuetekohaselt arvesse reversiivsuse põhimõtet**;

Muudatusettepanekud 42 ja 134

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 6

Komisjoni ettepanek

(6) „radioaktiivsed jäätmed” – gaasilises, vedelas või tahkes olekus radioaktiivne materjal, millele liikmesriik või füüsiline või juriidiline isik, kelle otsust liikmesriik tunnustab, ei näe ette edasist kasutust ning mida pädev reguleeriv asutus kontrollib liikmesriigi õiguslikus ja reguleerivas raamistikus kui radioaktiivseid jäätmeid;

Muudatusettepanek

(6) „radioaktiivsed jäätmed” – gaasilises, vedelas või tahkes olekus radioaktiivne materjal, **ka tuumkütus ja ümbertöötamise tagajärjel tekkinud radioaktiivne materjal, mille kogus on nii väike kui tehnoloogiliselt võimalik ja** millele liikmesriik või füüsiline või juriidiline isik, kelle otsust liikmesriik tunnustab, ei **kaalu ega** näe ette **tehnoloogilist arengut ja progressi arvestades** edasist kasutust ning mida pädev reguleeriv asutus kontrollib liikmesriigi õiguslikus ja reguleerivas raamistikus kui radioaktiivseid jäätmeid;

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 9a (uus)

Komisjoni ettepanek

(9a) „koht” – **geograafiline ala, kus asub lubatud rajatis, kaasa arvatud kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete lõppladustamisrajatis, või kus toimub lubatud tegevus**;

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 44

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 9b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(9b) „ohutushinnang” – kogu
projekteerimisprotsessi jooksul toimuv
süsteemaatiline protsess, mille eesmärk on
tagada, et kavandatav projekt vastab
kõikidele asjaomastele ohutusnõuetele ja
mis hõlmab muu hulgas ametlikku
ohutusanalüüsi;**

Muudatusettepanek 45

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 9c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(9c) „ohutustoimik” – argumendid ja
tõendid, mis tõendavad käitlemise koha
või tegevuse ohutust ning mis hõlmavad
ohutushinnangu tulemusi ja nende
tulemuste usaldusvärsuse kinnitust.
Lõppladustamisrajatise puhul võidakse
ohutustoimikus käsitleda konkreetset
arenguetappi. Sellisel juhul tuleks
ohutustoimikus ära näidata küsimused,
mille osas on kahtlusi või mis on
lahendamata, ja pakkuda välja suuniseid
nende küsimuste lahendamiseks edasistes
arenguetappides;**

Muudatusettepanek 46

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 3 – punkt 13**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13) „ladustamine” – kasutatud tuumkütuse
või radioaktiivsete jäätmete paigutamine
lubatud rajatisse, *kavatsusega see* sealt
välja **võtta**.

(13) „ladustamine” – kasutatud tuumkütuse
või radioaktiivsete jäätmete *ajutine*
paigutamine lubatud rajatisse *seni, kuni*
kütus või jäätmed sealt välja **võetakse**;

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liikmesriigid kehtestavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku korra ja tagavad selle toimimise. Lõppvastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise eest **on liikmesriikidel**.

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid kehtestavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riikliku korra ja tagavad selle toimimise. **Igal liikmesriigil lasub** lõppvastutus **oma territooriumil tekkinud** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise eest.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise riiklikku korda rakendatakse pikaajalise ohutuse tagamiseks põhjendatud ja dokumenteeritud järkjärgulise otsustusprotsessi kaudu.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et:

(2) Liikmesriigid tagavad, et **riikliku korra aluseks on järgmised põhimõtted**:

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) radioaktiivsete jäätmete teke *hoitaks* praktiliselt võimalikul miinimumtasemel nii radioaktiivsuse kui ka koguse poolest,

(a) radioaktiivsete jäätmete teke *hoitakse „mõistlikult saavutatava madalaima taseme” põhimõtet järgides* praktiliselt

kasutades sobivaid
projekteerimismeetmeid ning käitamis- ja
dekomisjoneerimistavasid, kaasa arvatud
tavaliste materjalide **ringlussevõtt** ja
taaskasutus;

võimalikul miinimumtasemel nii
radioaktiivsuse kui ka koguse poolest,
kasutades sobivaid
projekteerimismeetmeid ning käitamis- ja
dekomisjoneerimistavasid, kaasa arvatud
materjalide **ümbertöötamine** ja
taaskasutus;

Muudatusettepanek 121

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete
jäätmete käitlemine oleks ohutu,
sealhulgas ka pikas perspektiivis.

Muudatusettepanek

(d) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete
jäätmete käitlemine oleks ohutu **nii kaua,**
kuni need on inimestele ja keskkonnale
ohtlikud.

Muudatusettepanek 122

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt da (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(da) välditakse töötajate, avalikkuse ja
keskkonna kokkupuudet kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmetega;

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 2 – punkt db (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(db) rakendatakse meetmeid, millega
võetakse arvesse kiirgusega kokku
puutunud töötajate ja üldsuse tulevase
tervise- ja keskkonnariske;

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt dc (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(dc) radioaktiivsete jäätmete, sealhulgas kasutatud tuumkütuse käitlemise kulud katab nende tekitaja.

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt dd (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(dd) reservi, mille jäätmete tekitajad peavad looma, et saaks katta kõik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kulud, hallatakse riigi kontrollitavas fondis, et kindlustada, et see oleks ohutuks lõppladustamiseks kättesaadav;

Muudatusettepanek 57

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt de (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(de) kaasatud on pädevad riiklikud asutused, kes teostavad järelevalvet piisavate rahaliste vahendite kättesaadavuse üle;

Muudatusettepanek 58

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt df (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(df) kaasatud on liikmesriikide parlamendid, kes teostavad järelevalvet

*piisavate rahaliste vahendite
kättesaadavuse üle;*

Muudatusettepanek 135

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 2a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(2a) Kuna kasutatud tuumkütuse
basseinid kujutavad endast suurt ohtu,
eriti kui need on katmata, tuleb kogu
kasutatud tuumkütus ladustada
basseinidest kuivhoidlasse nii ruttu kui
võimalik. Selle tegevuse käigus on
esmatähtis vanimate kasutatud
tuumkütuse basseinide tühjendamine.*

Muudatusettepanek 61

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3 – lõik 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*Kõikidest sellistest lepingutest teatatakse
komisjonile.*

Muudatusettepanek 62

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(3a) Liikmesriigid võivad koostöös teiste
liikmesriikidega vabatahtlikult luua ühise
või piirkondliku lõppladustamisrajatise, et
kasutada ära konkreetse koha geoloogilisi
või tehnilisi eeliseid ja jagada ühisprojekti
finantskoormust.*

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3b) Enne sellise projekti algatamist valitsustevahelise kokkuleppe abil tagavad asjaomased liikmesriigid, et algatus vastab vajalikele nõuetele, mis hõlmavad vähemalt järgmist:

(a) kõigis projekti arendamise etappides ja kogu lõppladustusaja jooksul püütakse pidevalt tagada üldsuse heakskiit ja toetus kõikides asjaomastes liikmesriikides, tagades üldsuse juurdepääsu teabele ja võimaluse konsultatsiooniprotsessis osaleda;

(b) tagatakse pädevate reguleerivate asutuste ja riiklike ohutusasutuste vaheline koostöö ja järelevalve; kõigis asjaomastes liikmesriikides koostatakse ohutustoimik ja viiakse läbi seda täiendavad ohutushinnangud, milles käsitletakse rajatise uurimis-, valiku- ja teostusetappi;

(c) lepatakse kokku kohustused ja määratakse selgelt kindlaks vastutusalad, kusjuures iga liikmesriik kannab lõplikku vastutust oma radioaktiivsete jäätmete eest;

(d) lepatakse kokku rahastamise kord, millega tagatakse rahastamine lõppladustamisrajatise tööea jooksul ja pärast selle sulgemist ning piisavate inimressursside ja piisava arvu nõuetekohase kvalifikatsiooniga töötajate olemasolu;

(e) asjaomaste liikmesriikide riiklikes programmides antakse eelnevalt teavet õigusliku raamistiku, organisatsioonilise ülesehituse ning tehniliste süsteemide ja lahenduste kohta, mis tõendavad, et kindla ajavahemiku pärast vastab kavandatav lõppladustamiskoht käesoleva direktiivi nõuetele.

Muudatusettepanek 136

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3c) Radioaktiivsete jäätmete eksportimine ELi mittekuuluvatesse riikidesse ei ole mingil juhul võimalik. Kasutatud kütuse saatmine väljapoole ELi peaks olema lubatud tingimusel, et see imporditakse pärast ringlussevõttu tagasi ELi.

Muudatusettepanek 124

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4 – lõige 3d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3d) Keelatud on tuumajäätmete rajatised seismilistes piirkondades ja rannikualadel, kus on märkimisväärne merepinna taseme tõusu või tsunaamide oht.

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise meetmete rakendamise riiklik programm;

(a) ***subsidiaarsuse põhimõttele vastav*** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise meetmete rakendamise riiklik programm, ***millega tagatakse, et kõikidel radioaktiivsete jäätmete tekitajatel on võimalus lõppladustada radioaktiivseid jäätmehid ohutult samadel tingimustel;***

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt ba (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***(ba) töötajate tervise ja tööohutuse,
hariduse ja koolituse riiklikud nõuded;***

Muudatusettepanek 66

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(c) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud tegevuse ja *tegevuskohtade* jaoks tegevuslubade andmise süsteem, sealhulgas *sellise* käitise tegevusloata käitamise keelamine;

(c) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud tegevuse ja *rajatiste* jaoks tegevuslubade andmise süsteem, sealhulgas *selliste rajatiste* tegevusloata käitamise keelamine, ***tagades, et kõigi jäätmetekitajate kõiki radioaktiivseid jäätmeid käideldakse diskrimineerimata;***

Muudatusettepanek 67

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) vajaliku institutsioonilise kontrolli süsteem, korrapärased inspekteerimised, dokumenteerimine ja aruandlus;

(d) vajaliku institutsioonilise kontrolli süsteem, korrapärased inspekteerimised, dokumenteerimine ja aruandlus ***ning vajalik koolitus kogu protsessiga seotud töötajatele, et tagada ja säilitada nende töötervishoid ja tööohutus;***

Muudatusettepanek 68

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt ea (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ea) meetmed, millega tagatakse piisavad pikaajaliselt kasutatavad rahalised

vahendid kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemisega seotud tegevuste ja rajatiste jaoks;

Muudatusettepanek 69

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt fa (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(fa) meetmed, mille eesmärk on tagada, et reguleeriv asutus kohaldab kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ja ladustamisrajatisse paigutamiseks vajalike vahendite määramiseks läbipaistvat menetlust, mis vaadatakse korrapäraselt läbi ning mille käigus konsulteeritakse korrapäraselt kõigi huvitatud sidusrühmadega;

Muudatusettepanek 70

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1 – punkt fb (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(fb) kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõigi kulude kalkulatsioon; muu hulgas tuleb nimetada institutsioonid, kes need kulud katavad.

Muudatusettepanek 71

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et riiklikku raamistikku rakendatakse ja vajaduse korral täiustatakse, võttes arvesse käitamiskogemusi, *artiklis 8* osutatud ohutustoimikute andmeid, *tehnoloogia*

(2) Liikmesriigid tagavad, et riiklikku raamistikku rakendatakse ja vajaduse korral täiustatakse, võttes arvesse käitamiskogemusi, *artikli 3 punkti 9c* osutatud ohutustoimikute andmeid, *parimat võimalikku tehnoloogiat,*

arengut ja ohutusuuringute tulemusi.

tervishoiu- ja *ohutusstandardeid ning*
ohutusuuringute tulemusi.

Muudatusettepanek 72

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(1a) Liikmesriigid tagavad, et nende
reguleerivaid asutusi kontrollitakse
demokraatlikult.**

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(3a) Pädeval reguleerival asutusel on
volitused ja vahendid regulaarselt hinnata
tuumaohutust, viia läbi uurimisi ja
kontrolle ning vajadusel võtta
jõustamismeetmeid, seda isegi
dekomisjoneerimise käigus. Selline
hindamine hõlmab töötajate, sealhulgas
alltöövõtjate tervise ja ohutuse ning
personali hulga ja väljaõppe hindamist.**

Muudatusettepanek 137

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 6 – lõige 3b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(3b) Pädeval reguleerival asutusel on
volitused nõuda teatud tegevuste
peatamist, kui hindamine on näidanud, et
need tegevused ei ole ohutud. Pädeva
asutuse kõnealused ja kõik muud
hindamised on avalikud;**

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et esmavastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse eest on tegevusloa *omanikul*. *Seda vastutust ei saa edasi anda.*

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et esmavastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse eest on tegevusloa *omanikel, kellele asjaomase liikmesriigi pädev asutus on pannud üldise vastutuse kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete eest.*

Muudatusettepanek 130

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 7 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks või ELi territooriumil lõppladustamiskoha käitamiseks tegevusloa taotlemise raames koostatakse ohutustoimik ja seda täiendav ohutushinnang ning et tegevuse käigus või lõppladustamisrajatise kasutamise jooksul neid vajaduse korral ajakohastatakse. Ohutustoimik ja seda täiendav ohutushinnang hõlmavad kasutatud tuumkütuse basseinate, ladustamisrajatise või lõppladustamisrajatise asukoha valikut, projekteerimist, ehitamist, käitamist ja sulgemist ning sulgemisjärgse pikaajalise ohutuse tagamist, muu hulgas passiivsete meetmetega, ning nendes kirjeldatakse kõiki käitlemiskoha ohutusega seotud külgi, rajatise projekteerimist, vaheladustamise jahutusbasseine (sh korrapärane aruandlus neis sisalduva kasutatud tuumkütuse koguse kohta), rajatise või selle osade dekomisjoneerimist ja käitlemiskoha haldamisega seotud kontrollimeetmeid ning regulatiivset kontrollimist. Ohutustoimikus ja -

hinnangus hinnatakse töötajate tervise- ja ohutusriske, sealhulgas alltöövõtjate palgatud töötajate puhul; hinnatakse töötajate oskuste taset ja töötajate arvu, mis on rajatise ohutuks käitamiseks alaliselt vajalik ja võimaldaks õnnetuse korral tegutseda.

Ohutustoimikus ja selle juurde kuuluvas ohutushinnangus näidatakse tagatava kaitse tase ning esitatakse pädevale reguleerivale asutusele ja muudele osalistele kinnitused, et ohutusnõuded on täidetud. Ohutustoimik ja selle juurde kuuluv ohutushinnang esitatakse pädevale reguleerivale asutusele kinnitamiseks.

Muudatusettepanek 76

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanikud annaksid aru pädevale reguleerivale asutusele ja teistele asjaomastele pädevatele organisatsioonidele ning et nad võimaldaksid üldsusele juurdepääsu oma tegevust või rajatise puudutavale teabele.

Muudatusettepanek 77

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga kohustatakse tegevusloa omanikke pädeva reguleeriva asutuse järelevalve all korrapäraselt hindama, kontrollima ja võimalikult suures ulatuses pidevalt parandama oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise *kohtade* ohutust, tehes seda süstemaatiliselt ja kontrollitaval viisil.

(2) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga kohustatakse tegevusloa omanikke pädeva reguleeriva asutuse järelevalve all korrapäraselt hindama, kontrollima ja võimalikult suures ulatuses pidevalt parandama oma kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutust, *sealhulgas töötajate ja alltöövõtjate tervishoidu ja ohutust, ning*

käitlusrajatiste ohutust, tehes seda süstemaatiliselt ja kontrollitaval viisil vastavalt parimale võimalikule tehnoloogiale. Tegevusloa omanikud teavitavad pädevaid reguleerivaid asutusi ja teisi asjakohaseid pädevaid organisatsioone, oma töötajate esindajaid, alltöövõtjaid ja üldsust oma hinnangu tulemustest.

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

(3) Lõikes 2 osutatud **hindamised** hõlmavad selle kontrollimist, et kohaldatakse meetmeid avariide ärahoidmiseks ja **nende** tagajärgede leevendamiseks, sealhulgas selliste füüsiliste tõkete ja tegevusloa omaniku halduslike kaitsemenetluste kontrollimist, mis peaksid töökorrast välja minema, selleks et töötajate ja muu elanikkonna tervist võiks hakata **oluliselt** mõjutama ioniseeriv kiirgus.

Muudatusettepanek

(3) Lõikes 2 osutatud **meetmed tuleb tegevusloa saamise taotluse raames esitada ametlikult pädevale reguleerivale asutusele, mis annab vajaliku kindluse tegevuse ohutuse kohta, ning need** hõlmavad selle kontrollimist, et kohaldatakse meetmeid avariide ja **füüsiliste rünnakute** ärahoidmiseks ning **avariide ja füüsiliste rünnakute** tagajärgede leevendamiseks, sealhulgas selliste füüsiliste tõkete ja tegevusloa omaniku halduslike kaitsemenetluste kontrollimist, mis peaksid töökorrast välja minema, selleks et töötajate ja muu elanikkonna tervist **ning looduskeskkonda** võiks hakata mõjutama ioniseeriv kiirgus.

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

(4) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt seda, et nad kehtestaksid ja rakendaksid juhtimissüsteeme, milles esmatähtsaks **on** peetud ohutust ning mida pädev reguleeriv asutus regulaarselt

Muudatusettepanek

(4) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt seda, et nad kehtestaksid ja rakendaksid juhtimissüsteeme, milles **on** esmatähtsaks peetud ohutust ja **turvalisust** ning mida pädev reguleeriv asutus ja **töötajate tervise ning ohutuse eest**

kontrollib.

vastutavad töötajate esindajad regulaarselt kontrollivad.

Muudatusettepanek 80

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 5**

Komisjoni ettepanek

(5) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside eraldamist ja olemasolu, et täita lõigetes 1 kuni 4 sätestatud kohustusi seoses kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutusega.

Muudatusettepanek

(5) Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud riikliku raamistikuga nõutakse tegevusloa omanikelt ***ka pikas perspektiivis*** piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside eraldamist ja olemasolu, et täita lõigetes 1 kuni 4 sätestatud kohustusi seoses kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutusega.

Muudatusettepanek 81

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 5a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(5a) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanikud teavitavad piiriüleseid piirkondlikke ja kohalikke asutusi võimalikult varakult oma plaanidest luua jäätmekäitlusrajatis, kui rajatise kaugus riigipiirist on selline, et see toob rajatise ehitamise ja käitamise ajal, pärast selle hülgamist või rajatisega seotud õnnetuse või intsidendi korral tõenäoliselt kaasa piiriülese mõju.

Muudatusettepanek 146

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 7a

Märgistamine ja dokumentatsioon

Lüükmesriigid tagavad, et tegevusloa omanik garanteeriks pakendi märgistuse ning kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise dokumentatsiooni vastupidaval kujul. Dokumentatsioon hõlmab nii jääkide keemilist, toksikoloogilist ja radioloogilist koostist kui ka asjaolu, kas need on tahkes, vedelas või gaasilises olekus.

Muudatusettepanek 82

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8**

Komisjoni ettepanek

Artikkel 8

Ohutustoimik

(1) Käitlemiskoha või -tegevuse jaoks tegevusloa saamise taotluse osana tuleb ette valmistada ohutustoimik ja selle juurde kuuluv ohutushinnang. Ohutustoimikut ja -hinnangut ajakohastatakse vajaduse korral, vastavalt käitlemiskoha või -tegevuse arenemisele. Ohutustoimiku ja ohutushinnangu ulatus ja üksikasjalikkus vastavad käitlemistevõuse keerukusele ja käitlemiskoha või -tegevusega seotud ohu suurusele.

(2) Ohutustoimik ja -hinnang hõlmavad järgmist: käitlemiskoha asukoha valik, projekteerimine, ehitamine, käitamine ja käitlemiskoha dekomisjoneerimine või lõppladustamiskoha sulgemine; samuti täpsustatakse ohutustoimikus selliseks hindamiseks kasutatud normid. Käsitleda tuleb sulgemisjärgset pikaajalist ohutust, eelkõige selle võimalikult täielikku tagamist passiivsete meetmetega.

(3) Käitlemiskoha ohutustoimikus kirjeldatakse kõiki käitlemiskoha ohutusega seotud külg-, rajatise projekteerimist ja käitlemiskoha juhtimisega seotud kontrollimeetmeid

Muudatusettepanek

välja jäetud

*ning regulatiivset kontrollimist.
Ohutustoimikus ja selle juurde kuulavas
ohutushinnangus näidatakse pakutava
kaitse tase ning esitatakse pädevale
reguleerivale asutusele ja muudele
osalistele kinnitused, et ohutusnõuded on
täidetud.*

*(4) Ohutustoimik ja selle juurde kuuluv
ohutushinnang esitatakse pädevale
reguleerivale asutusele kinnitamiseks.*

Muudatusettepanek 83

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8a

***Eelkõige töötajate tervise ja ohutusega
seotud registreerimine ja seire***

***(1) Liikmesriigid võtavad kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
käitlemise valdkonnas kasutusele
registreerimis- ja seiresüsteemi.***

***(2) Liikmesriigid tagavad, et
registreerimis- ja seiresüsteemi abil on
võimalik kindlaks teha kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
asukoht ja nende tootmis-, kasutus-, veo-,
ladustamis- ja lõppladustamistingimused.***

***(3) Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa
omanik või riigiasutus salvestab töötajate
kohta, kes on kokku puutunud kasutatud
tuumkütuse või radioaktiivsete
jäätmega, teabe, et tagada kutschaiguste
pikaajaline jälgimine.***

Muudatusettepanek 84

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8b

Menetlused ja karistused

Kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega tagavad liikmesriigid, et käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste rikkumise korral kohaldatakse haldus- või kohtumenetlust, samuti rikkumise raskusele vastavaid proportsionaalseid, tõhusaid ja hoiatavaid karistusi.

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 9

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik hõlmaks koolituse ja väljaõppe korda, millega kaetaks kõigi kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise eest vastutavate osaliste vajadused, et säilitada ja edasi arendada ekspertteadmisi ja oskusi.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik hõlmaks **korrapärase ja ennetava** koolituse ja väljaõppe korda, millega kaetaks kõigi kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise eest vastutavate osaliste vajadused, et säilitada ja edasi arendada **ning levitada teadus- ja tehnoloogiaalaseid** ekspertteadmisi ja oskusi **kooskõlas tehnika ja teaduse arenguga**. Liikmesriigid pööravad erilist tähelepanu käitlemiskohaga kaudselt seotud isikutele ja tagavad, et neile pakutakse enne kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlust nüüdisaegset ning asjakohast väljaõpet ja koolitust. Liikmesriigid tagavad, et tegevusloa omanikud on võimelised seda korda rakendama ja rahastama eesmärgiga tagada kõikide protsessis osalevate isikute ohutus ja tervis. Üldise vastutuse suurendamiseks tervise ja ohutuse eest tuumatööstuses vastab töötajate koolitus ja väljaõpe rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele. Liikmesriigid tagavad samuti, et riiklik raamistik hõlmaks korda, millega edendada olemasolevaid lõppladustamisprojekte puudutavaid teadusuuringuid.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik
hõlmab programme radioaktiivsete
jäätmete tekke vähendamise ja
radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste
uuringute toetuseks.***

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***Liikmesriigid tagavad, et riiklik raamistik
tagaks vajaduse korral kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
käitlemise jaoks vajalike rahaliste
vahendite kättesaadavuse, võttes vajalikul
määral arvesse radioaktiivsete jäätmete
tekitajate vastutust.***

***(1) Liikmesriigid tagavad riikliku
raamistikuga, et vajaduse korral
eraldatakse piisavalt rahalisi vahendeid,
katmaks täielikult kõik kasutatud
tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete
dekomisjoneerimise ja käitlemisega
seotud kulud, kusjuures vastavalt
põhimõttele „saastaja maksab” lasub
vastutus täielikult radioaktiivsete jäätmete
tekitajatel ning välditakse igasuguse
riigiabi eraldamist.***

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***(1a) Liikmesriigid tagavad, et riiklikul
tasandil otsustatavate menetluste
kohaselt:***

***(a) viiakse nõuetekohaselt läbi
jäätmekäitlusstrateegiatest tulenevate
kulude hindamine, eelkõige pikaajaliste
madala, keskmise ja kõrge aktiivsusega
radioaktiivsete jäätmete pikaajaliste
käitluslahenduste rakendamisest***

*tulenevate kulude hindamine olenevalt
jäätmete iseloomust. Need kulud
hõlmavad eelkõige tuumarajatiste
dekomisjoneerimise kulusid ning
radioaktiivsete jäätmete käitlusrajatiste
puhul nende lõpliku sulgemise, hoolduse
ja järelevalve kulusid;*

*(b) luuakse reservid punktis a osutatud
kulude katmiseks ja vajalikud vahendid
eraldatakse üksnes kõnealuste reservide
katmiseks;*

*(c) jälgitakse nõuetekohaselt punktis a
osutatud kulude katmiseks vajalike
reservide ja vahendite haldamise
piisavust, et tagada korrapärane
kohandamine.*

Muudatusettepanek 89

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(1b) Liikmesriigid teevad läbipaistvalt
kindlaks ja avaldavad
lõppladustamiskulud ja hindavad neid
igal aastal uuesti. Vastavalt kohandatakse
radioaktiivsete jäätmete tekitajate
kohustusi.*

Muudatusettepanek 90

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(1c) Liikmesriigid asutavad või nimetavad
riikliku asutuse, kes on suuteline esitama
lõikes 1a osutatud rahaliste vahendite
haldamise ja dekomisjoneerimise kulude
kohta eksperthinnangu. Kõnealune
asutus on rahaliste vahendite eraldajatest
sõltumatu.*

Muudatusettepanek 91

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõige 1d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1d) Liikmesriigid esitavad komisjonile korrapäraselt aruandeid asjaomase riikliku asutuse menetluste tulemuste kohta artiklis 16 sätestatud tingimustel.

Muudatusettepanek 92

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemise ohutusega** seotud asjakohaste kvaliteedi tagamise programmide kehtestamise ja rakendamise.

Liikmesriigid tagavad kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete **käitlemisega** seotud asjakohaste kvaliteedi tagamise programmide kehtestamise ja rakendamise.

Muudatusettepanek 127

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et õnnetustest ja radioaktiivsete jäätmete kauaaegsest käitlemisest tuleneva kahju puhul, sealhulgas maismaale, vee- ja merekeskkonnale põhjustatud kahju puhul kannavad täielikku tsiviilvastutust tegevusloa omanikud.

Muudatusettepanek 93

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise ohutuse **reguleerimist käsitlev teave avalikustatakse töötajatele ja üldsusele**. Selline kohustus hõlmab seda, et pädev reguleeriv asutus teavitab elanikkonda oma pädevusvaldkonnast. Teave avalikustatakse vastavalt riiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele kohustustele **ning tingimusel, et sellega ei kahjustata muid huvisid, muu hulgas näiteks julgeolekuhuvisid, mida on tunnustatud riiklike õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega**.

Muudatusettepanek 94

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 95

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) Liikmesriigid tagavad, et **kogu teave** kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise **kohta, mis on vajalik töötajate ja üldsuse tervise, ohutuse ja turvalisuse säilitamiseks, on korrapäraselt kättesaadav**. Selline kohustus hõlmab seda, et pädev reguleeriv asutus teavitab elanikkonda oma pädevusvaldkonnast. Teave avalikustatakse vastavalt riiklikele õigusaktidele ja rahvusvahelistele kohustustele, **eelkõige Århusi konventsioonile. Otseselt töötajate ja üldsuse tervist ning ohutust puudutav teave, eriti teave radioaktiivse ja toksilise kiirguse ning sellise kiirgusega kokkupuute kohta tuleb avalikustada olenemata olukorrast**.

Muudatusettepanek

(1a) Liikmesriigid tagavad, et teave seoses artiklis 10 osutatud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks kasutatavate rahaliste vahenditega tehakse üldsusele teatavaks, võttes arvesse tootjate kulude osa.

Muudatusettepanek

(1b) Liikmesriigid tagavad, et üldsus ning asjaomaste riikide asutused kaasatakse kõikide kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete naaberriikide läheduses asuvaid käitlemiskohti ja naaberriikide läheduses toimuvat

käitlemist puudutavate otsuste tegemisse.

Muudatusettepanek 96

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

(2) Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antaks võimalus tõhusalt osaleda kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste otsuste tegemises.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 97

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 12a

Üldsuse kaasamine

(1) Liikmesriigid tagavad, et üldsusele antaks varajases etapis võimalus tõhusalt osaleda artiklis 13 nõutavate kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise alaste riiklike programmide koostamises ja läbivaatamises ning et need oleksid pärast koostamist üldsusele kättesaadavad. Liikmesriigid panevad programmid üles veebilehele, mis on üldsusele kättesaadav.

(2) Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:

(a) üldsust teavitatakse kas avalike teadaannete või muude sobivate vahendite, näiteks võimaluse korral elektroonilise meedia kaudu kõikidest selliste programmide koostamis-, muutmis- või läbivaatamisettepanekutest ning et üldsusele oleks kättesaadav asjakohane teave selliste ettepanekute kohta, sealhulgas teave otsustusprotsessis osalemise õiguse kohta ning pädeva asutuse kohta, kellele saab esitada

märkusi ja küsimusi;

(b) üldsusel on õigus esitada märkusi ja arvamusi enne programmidega seotud otsuste tegemist, kui kõik valikud on veel võimalikud;

(c) nimetatud otsuste tegemisel võetakse üldsuse osavõttu nõuetekohaselt arvesse;

(d) pädev asutus, olles tutvunud üldsuse esitatud märkuste ja arvamustega, teeb mõistlikke jõupingutusi, et teavitada üldsust tehtud otsustest ning nende otsuste aluseks olevatest põhjustest ja kaalutlustest, sealhulgas üldsuse kaasamise korrast.

(3) Liikmesriigid määravad kindlaks üldsuse, kellel on õigus lõike 2 tähenduses osaleda. Liikmesriigid määravad kindlaks käesoleva artikli kohase üldsuse kaasamise üksikasjaliku korra, et üldsusel oleks võimalik tõhusalt valmistuda ja osaleda. Nähakse ette mõistlikud tähtajad, mis annavad üldsusele piisavalt aega igas etapis käesoleva artikli kohaselt osalemiseks.

Muudatusettepanek 98

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

(2) Riiklik programm vastab artiklite 4–12 sätetele.

Muudatusettepanek

(2) Riiklik programm vastab artiklite 4 – 12a sätetele.

Muudatusettepanek 99

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

(3) Liikmesriigid vaatavad *riiklikku* programmi korrapäraselt läbi ja ajakohastavad seda, võttes vastavalt vajadusele arvesse tehnika ja teaduse

Muudatusettepanek

(3) Liikmesriigid vaatavad *riikliku* programmi korrapäraselt läbi ja ajakohastavad seda, võttes vastavalt vajadusele arvesse tehnika ja teaduse

saavutusi.

saavutusi **ning võttes arvesse teiste liikmesriikide radioaktiivsete jäätmete käitlemise kogemuste kohta saadud tagasisidet ja rahvusvaheliste vastastikuste eksperthinnangute tulemusi.**

Muudatusettepanek 100

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Kui programmide rakendamisega kaasneb tõenäoliselt piiriülene mõju, teavitavad liikmesriigid piiriüleseid piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi oma riiklikest programmidest võimalikult varakult.

Muudatusettepanek 101

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 13 – lõige 3b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3b) Liikmesriigid näitavad riiklikes programmides selgesõnaliselt ära kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks ette nähtud olemasolevad finantsvahendid.

Muudatusettepanek 102

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt -1 (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(-1) terviklik ja üksikasjalik radioaktiivsete jäätmete klassifitseerimise skeem, mis hõlmab kõiki radioaktiivsete jäätmete käitlemise etappe radioaktiivsete jäätmete tekkimisest kuni lõppladustamiseni;

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – punkt 1

Komisjoni ettepanek

(1) ülevaade kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete olemasolevatest ja tulevikus ettenähtavatest, sealhulgas dekomisjoneerimise korral tekkivatest kogustest. Ülevaates näidatakse selgelt materjalide asukoht ja kogus ning **asjakohase klassifitseerimisega nende ohtlikkuse tase**;

Muudatusettepanek

(1) **punktis -1 osutatud klassifitseerimise skeemil põhinev** ülevaade kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete olemasolevatest ja tulevikus ettenähtavatest, sealhulgas dekomisjoneerimise korral tekkivatest kogustest. Ülevaates näidatakse selgelt materjalide asukoht ja kogus ning ohtlikkuse tase **ja jäätmete päritolu**;

Muudatusettepanek 128

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – punkt 2

Komisjoni ettepanek

(2) põhimõtted, plaanid ja tehnilised lahendused **jäätmete tekitamisest** kuni lõppladustamiseni;

Muudatusettepanek

(2) põhimõtted, plaanid ja tehnilised lahendused **tekkimisest kuni ladustamise või** lõppladustamiseni; **Suurt tähelepanu pööratakse vanadele radioaktiivsetele jäätmetele ning kasutatud tuumkütusele vaheladustusmahutites**;

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – punkt 3

Komisjoni ettepanek

(3) põhimõtted ja plaanid lõppladustamisrajatise sulgemise järgseks ajaks, sealhulgas ajavahemik, mille jooksul säilitatakse institutsioonide kontroll ja vahendid, mida kasutatakse lõppladustamisrajatist käsitleva teabe pikaajaliseks säilitamiseks;

Muudatusettepanek

(3) põhimõtted ja plaanid lõppladustamisrajatise sulgemise järgseks ajaks, sealhulgas ajavahemik, mille jooksul säilitatakse institutsioonide kontroll ja vahendid, mida kasutatakse **rajatise seire ja hoolduse tagamiseks ning** lõppladustamisrajatist käsitleva teabe

pikaajaliseks säilitamiseks;

Muudatusettepanek 105

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 7a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(7a) artikli 10 lõike 1 a punktis a osutatud kulude hindamise ja vastavate reservide arvestamise meetodite kirjeldus;

Muudatusettepanek 106

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 8**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8) ettenähtud ajakava kohaseks programmi kulude katmiseks jõustatud rahastamiskava(de) kirjeldus.

(8) artikli 10 lõike 1 a punkti b kohaselt eraldatud vahendite koosseisu ja haldamisega seotud valikute ning jõustatud rahastamiskava(de) kirjeldus, tagamaks et kõik programmi kulud kaetakse ettenähtud ajakava kohaselt ning järgitakse rangelt „saastaja maksab” põhimõtet;

Muudatusettepanek 107

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 8a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8a) siduvad ja kontrollitavad tähtajad riiklike programmide rakendamiseks ning punktides 1–8 nimetatud nõuete järgimiseks;

Muudatusettepanek 108

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 14 – punkt 8b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(8b) haridus- ja kutseõppekavad, mille eesmärk on säilitada ja arendada edasi ekspertteadmisi ja oskusi, mis on vajalikud kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks.

Muudatusettepanek 109

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 3a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3a) Komisjon kontrollib liikmesriikide riiklike programmide rakendamisel tähtaegade järgimist vastavalt artikli 14 lõikele 8a.

Muudatusettepanek 110

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(4) Komisjon võtab arvesse liikmesriigi selgitused ja edasiliikumise riikliku jäätmekäitluse programmi alal, kui ta teeb otsuse Euratomi rahalise või tehnilise abi eraldamise kohta kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohtade või käitlemistevõime jaoks või kujundab artikli 43 kohaselt oma arvamuse Euratomi aluslepingu investeerimisprojektide kohta.

välja jäetud

Muudatusettepanek 111

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 16 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõrge

(3) Kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõrge

taseme saavutamiseks hindab liikmesriik vähemalt kord kümne aasta jooksul ise oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust, riiklikku programmi ja selle rakendamist ning kutsub rahvusvahelised eksperdid hindama oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust ja/või riiklikku programmi. Eksperthindamise tulemustest teavitatakse **liikmesriike ja komisjoni**.

taseme saavutamiseks hindab liikmesriik vähemalt kord kümne aasta jooksul ise oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust, riiklikku programmi ja selle rakendamist ning kutsub rahvusvahelised eksperdid hindama oma riiklikku raamistikku, pädevat reguleerivat asutust ja/või riiklikku programmi. Eksperthindamise tulemustest teavitatakse **komisjoni, kes esitab korrapäraselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse kokkuvõtlikult eksperthindamiste käigus tehtud järeldusi**.

Muudatusettepanek 138

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 16a

Ümberhindamine

Hiljemalt kaks aastat pärast artikli 16 lõike 3 alusel toimuvat liikmesriikidepoolset eksperthindamist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles keskendutakse kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemis põhimõtete ümberhindamisele ning artikli 4 lõikega 3 kehtestatud ekspordisätetele. Ümberhindamisel käsitletakse eelkõige juba lõppladustatud jäätmete reversiivse ladustamise ja väljavõtmise küsimusi vastavalt selle valdkonna teadusuuringute arengutele ning teaduslikele teadmistele. Vajaduse korral järgneb aruandele käesoleva direktiivi läbivaatamine, mille eesmärk on võtta arvesse kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemist puudutavaid uusimaid tehnoloogiauuringsid.

Muudatusettepanek 113

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 17 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

(1) *Liikmesriik jõustab* käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid [kuupäev]. *Liikmesriik teavitab* neist viivitamata komisjoni. Kui *liikmesriik* need sätted vastu *võtab*, *lisab ta* nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi *näeb ette liikmesriik*.

Muudatusettepanek

(1) *Liikmesriigid jõustavad* käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid *hiljemalt ...**. *Liikmesriigid teatavad* neist viivitamata komisjoni. Kui *liikmesriigid* need sätted vastu *võtavad*, *lisavad nad* nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Viitamise viisi *näevad ette liikmesriigid*.

**Kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva.*